

איגרת

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

גיליון מס' 3

ניסן תשמ"ט - אפריל 1989

מפעל עמיתי אינשטיין

מועצת האקדמיה בחרה בארבעה עמיתי אינשטיין לשנת תשי"ן. המועצה אימצה את המלצותיהן של שתי ועדות (פרופ' נתן רוטנשטריך ופרופ' זאב בן חיים - חברי הוועדה במדעי הרוח, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' צבי ליפקין ופרופ' מיכאל פלדמן - חברי הוועדה במדעי הטבע), שכל אחת מרן בחרה בשני מדענים בולטים בתחומיהם.

אלה עמיתי אינשטיין לשנת תשי"ן:

פרופ' מירושלב מרקוביץ

פילוסופיה, דת ומחשבה מיסטית - אוניברסיטת אילינוי, אורבנה, מוזמן על ידי החוג ללימודים קלאסיים באוניברסיטת תל-אביב

פרופ' (אמריטוס) אנטון שפיטלר

לשון ערבית - אוניברסיטת מינכן, מוזמן על ידי החוג לספרה וספרות ערבית באוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' דונלד לינדן בל

אסטרונומיה - אוניברסיטת קמברידג', מוזמן על ידי המכון ללימודים מתקדמים והמכון לפיסיקה באוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' טואיס מישל

תיאוריות החבורות (פיסיקה) - המכון ללימודי מדע גבוהים, ביד סיר איווט, צרפת, מוזמן על ידי הפקולטה לפיסיקה בטכניון

מפעל עמיתי אינשטיין נועד לקרב אנשי מדע מן הצמרת המדעית בארצותיהם אל מדינת ישראל, אל הקהילה האקדמית ואל מסדות ההשכלה הגבוהה בישראל. לעמיתי אינשטיין ניתן מענק מחיה בסך 2500 דולר לחודש וכן משלמות הוצאות הטיסה שלו ושל רעייתו.

באקדמיה

מילגות וולפסון לשנת תשי"ן

מועצת האקדמיה והנהלת קרן וולפסון אישרו הענקת 9 מילגות וולפסון לשנת תשי"ן. מילגות וולפסון מיועדות למדענים צעירים מצטיינים, שיתגרמו לפיתוח או לחיזוק של תרומי מחקר חדשים באוניברסיטאות בישראל. על-פי תקנון הקרן מוענקות 4 מילגות במדעים מדויקים והנדסה, 4 מילגות ברפואה ומדעי החיים, מילגה אחת באנגלית ומילגה אחת בהיסטוריה. המילגות ניתנות לבעלי תואר שני ומעלה לצורך השתלמות בחו"ל. סכום המילגה 20,000 דולר.

אלה המדענים שזכו במילגות:

ריצ'רד ברקוביץ - המחלקה לפיסיקה -

אוניברסיטת בר-אילן

ירמיהו דין - הפקולטה למדעי הרוח -

אוניברסיטת בר-אילן

ענאל ורדי - החוג לאנגלית - האוניברסיטה

העברית בירושלים

גנדי יוסילבסקי - הפקולטה לאוירתוסיקה -

הטכניון

עינת פז - המחלקה לביולוגיה של התא -

מכון ויצמן למדע

ד"ר אילית ריפס - המחלקה לכימיה -

אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר אורית שגב - המחלקה לביולוגיה -

הטכניון

חיה שורץ - המחלקה לביכימיה - מכון

ויצמן למדע

אשר שמידס - המחלקה לאיזוטופים - מכון

ויצמן למדע

חילופי מדענים עם החברה המלכותית הבריטית

מתוך 18 הבקשות למילגות ולמענקים להשתלמות מדענים ישראלים בבריטניה לשנת תשי"ן זכו שלושה מדענים במילגות השתלמות לתקופות של 6-12 חודשים, וארבעה מדענים זכו במילגות השתלמות לתקופות של פחות מ-6 חודשים.

אלה הזוכים:

ד"ר יגאל אלעד מהמחלקה למתולוגיה של צמחים במרכז וולקני, חודש וחצי השתלמות במכון המחקר ב-Little Hampton
ד"ר יוסף ברגמן ממחלקת התקנים אלקטרוניים באוניברסיטת תל-אביב, השתלמות של ארבעה חודשים במעבדות קבדיש בקמברידג'

ד"ר יהודה ברזרמן מהמחלקה לאנטומולוגיה במכון הוטררי, שנת השתלמות בבית הספר להגינה ולמחלות טרופיות בלונדון

ד"ר אהוד זה שליט מהמחלקה למתמטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, ישתתף במספוויון ב-Durham וישהה חודש באוניברסיטת קמברידג'

ד"ר אינת ויגר מהמחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל-אביב, השתלמות של שישה חודשים במכון לפסיכיאטריה בבית-החולים האוניברסיטאי בלונדון

ד"ר אנה ספרד מהמכון ללימודים קדם-אקדמיים באוניברסיטה העברית בירושלים, שלושה חודשי השתלמות במחלקה להוראת המדעים באוניברסיטת

Coventry, Warwick

ד"ר ברוך רובין מהפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות בתחנת המחקר באשטון, אוניברסיטת בריסטול

התוכנית לחילופי פרופסורים-חוקרים המשותפת לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ולחברה המלכותית הבריטית

התוכנית מיועדת לחילופי מדענים בכירים במדעי הטבע לצורך ביצוע מחקרים, מתן הרצאות, ניהול סמינרים והדרכת סטודנטים, ומאפשרת 50 חודשי ביקור (כל ביקור למחות חודשיים) למדענים ישראלים בבריטניה (25 חודשים) ולמדענים בריטים בישראל (25 חודשים).

אלה המדענים הישראלים שיבקרו בבריטניה בתש"ן במסגרת תוכנית זו:

פרופ' סלוי לחוביץ מהמחלקה לכימיה מבנית בסכון ויצמן למדע, יבקר במחלקה לפיזיקה באוניברסיטת קיימברידג'
פרופ' אהרון פולאק מהמחלקה להמטולוגיה בבית החולים הדסה בירושלים, יבקר במחלקה להמטולוגיה בבית הספר לרפואה של Hammersmith ובמחלקה להמטולוגיה ב-Royal Marsden בלונדון.

מענקי רבסון למחקר בסיסי במדעי החיים לשנת תש"ן

חולקו עשרת מענקים בסך כולל של 700,000 דולר למדענים ישראלים מצטיינים.

אלה מקבלי המענקים:
פרופ' חנה אנגלברג-קולקה, ביולוגיה מולקולרית, האוניברסיטה העברית בירושלים, למחקרה על גמישותו של הצופן הענטי.

ד"ר דון אפטה, אימונולוגיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, למחקרה: "השפעות של יצירה אנדוגנית של אינטרלוקין-1 על די פיברוסארקוזות על תבניות הגידול שלהן והאינטראקציה עם המאכסן".

פרופ' בנימין גייגר, ביולוגיה של התא, סכון ויצמן למדע, למחקרה: "הבסיס המולקולרי לתאחיזה בין-תאית".

ד"ר אילון ועדת, נויורוביולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים, למחקרה: "מנגנונים עצביים של אינטגרציה סנסוריומטורית בקליפת המוח הפרטלטית".

פרופ' יואל זוסמן ופרופ' ישראל סילמן, כימיה מבנית/נוירוביולוגיה, סכון ויצמן למדע, למחקרם: "קביעה של המבנה התלת-ממדי של אצטילכולינאסטרדז",
ד"ר יחאל זיק, פעילות הורמונים, סכון ויצמן למדע, למחקרה: "מנגנון פעולת הרצפטור לאינסולין כטירוזין קינאז".

פרופ' אפרים יבין, נויורולוגיה, סכון ויצמן למדע, למחקרה: "יבקרת פרוטאין קינאז C במוח האיטכמי".

ד"ר משה מברך, גנטיקה מולקולרית, אוניברסיטת תל-אביב, למחקרה: "פיתוח כלים גנטיים לחידק ההאלופילי *H. volcanii*".
פרופ' חיים סידר, ביולוגיה מולקולרית, האוניברסיטה העברית בירושלים, למחקרה: הכפלת ה-DNA באיזור של גלובין בן-אדם".

ד"ר גיל שהם וד"ר רחל נחושטאי, כימיה אי-אורגנית / בוטניקה, האוניברסיטה העברית בירושלים, למחקרם: "סערית האור ה-I של צמחים עילאיים: מבנה וארגון מרחבי".
קרן רבסון נועדה לעודד מחקר בסיסי בתחומים של מדעי החיים. היקף כל מענק מ-50,000 דולר לשנה ומעלה. הקרן פועלת במסגרת הקרן למחקר בסיסי שבחיול האקדמית.

נמשכת עבודת הוועדות לבחירת חברים חדשים לשנת תשמי"ט. חברי הוועדה לבחירת חברים חדשים לחטיבות במדעי הרוח: **פרופ' יהושע בלאו** (נויר), **פרופ' שמואל נ' אייזנשטדט**, **פרופ' רות נבו**. חברי הוועדה לבחירת חברים חדשים במדעי הטבע: **פרופ' מיכאל רבין** (נויר), **פרופ' מיכאל סלע**, **פרופ' יואל תלמי**. חברי האקדמיה יכולים להגיש את הצעותיהם לחברים חדשים לוועדות או ישירות לאסיפות החטיבות בהתאם לתקנון האקדמיה.

ההוצאה לאור של האקדמיה השתתפה ביריד הספרים הבינלאומי ה-14 שהתקיים בבנייני האומה בירושלים בחודש מרס. קהל רב צא על דוכן ההוצאה והתעניין במיוחד בספרים שיצאו לאור בשנה האחרונה.

בכ"א באדר ב' תשמ"ט (28.3.89) התקיימה באקדמיה פגישה של חברי משלחת האקדמיה למדעים של גרוזיה בראשותו של סגן נשיא האקדמיה **פרופ' אנדרה אפכז' עם פרופ' נתן רוטנשטריך**, סגן נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ואנשי מדע בכירים מהארץ. בפגישה השתתף גם ח"כ **אפרים נור**, מיוזמי הבאת המשלחת הגרוזית לארץ.

סגן נשיא האקדמיה של גרוזיה דיבר על הקשרים ההיסטוריים העמוקים הנמשכים בין העם היהודי לבין העם הגרוזי. הוא סיפר שהאקדמיה למדעים של גרוזיה והאוניברסיטאות שם עשות מאמצים לשימור המורשת היהודית ולטיפוחה. חברי המשלחת גילו עניין בהידוק שיתוף הפעולה ובפיתוח הקשרים המדעיים בין שתי האקדמיות, והביטו רצון למסד מערכת קשרים זו באמצעות הסכם מדעי. כמו כן הציעו לשרר חברות ארכיאולוגיות משותפות בישראל ובגרוזיה.

מועצה האקדמיה אייחה את שר המדע והפיתוח, עוזר ויצמן. התקיים דיון כללי על תפקידי האקדמיה על האפשרות לשיתוף-פעולה עם משרד המדע. בפגישה השתתף גם פרופ' מיכאל סלע.

ב ר ק כ ו ת

לפרופ' מאיר וילצ'יק
לרגל קבלת התואר דוקטור לשם כבוד
מאוניברסיטת ווטרלו בקנדה.